

Simpozionul național despre satul românesc, la final

În Sala Conventus a Palatului Patriarhiei din București au avut loc ieri, 8 octombrie, lucrările din ultima zi a Simpozionului național de teologie „Satul românesc: vatră a plămădirii, păstrării și promovării ființei naționale și a credinței ortodoxe”. În cadrul acestora s-au creionat concluziile evenimentului.

Ultima zi a simpozionului a debutat cu cea de-a patra sesiune de comunicări științifice intitulată „Școala din tinda Bisericii: primele forme de educație în satul românesc” și moderată de pr. dr. Florin Marica, consilier patriarhal, coordonator al proiectului „Alege școala!” În primul referat din cadrul acestei sesiuni, „Școala din Biserică. Începuturile și evoluția învățământului (teologic) în (și prin) Biserică. Școli bisericești și școli domnești”, pr. prof. dr. Ioan Moldoveanu, decanul Facultății de Teologie Ortodoxă din București a reliefat faptul că în spațiul românesc școala nu a fost niciodată separată de Biserică.

„În Evul Mediu, școala a funcționat mai întâi pe lângă mănăstiri și biserici. Școlile elementare în care tinerii învățau să scrie, să citească, să socotească au existat în spațiul românesc încă de la începutul epocii medievale. (...) Bisericii i se datorează în mare măsură insituționalizarea învățământului, fie că îl făcea în favoarea sa, fie că, mai târziu, va pune oameni la dispoziția a ceea ce va deveni un învățământ de înaltă ținută. Nu se poate nega faptul că Biserica s-a implicat în zidirea învățământului modern”, a spus părintele decan.

În continuare, pr. conf. dr. Nicușor Beldiman, consilier patriarhal, a arătat în referatul „Rolul predicii în promovarea valorilor religioase și culturale în satul românesc” importanța cultică a predicii, mai ales în satul românesc, aceasta răspunzând în permanență preocupărilor spirituale ale credincioșilor: „Preotul, prin predică, a proiectat lumina concepțiilor creștine asupra tuturor problemelor care preocupă viața zilnică a credincioșilor, încercând să-i ajute pentru a găsi cele mai bune soluții în rezolvarea lor. (...) Prin predică, cuvântul Adevărului s-a propovăduit pretutindeni, mai ales în satul românesc. Propovăduirea luminează întregul drum al mântuirii”.

Ultimul referat din cadrul celei de-a patra sesiuni, „Ernest Bernea – un primus inter pares al etnografiei românești”, a fost susținut de dr. Costion Nicolescu, cercetător la Muzeul Țăranului Român. Acesta a evocat figura marelui etnograf, care a cunoscut și cercetat satul în mod nemijlocit, revelându-i adevăratul spirit. „Titlul «primus inter pares al etnografiei românești» este puțin restrictiv. Nu-l putem încadra pe Ernest Bernea ca etnograf. E și etnograf, și etnolog, a făcut și sociologie, și filosofie a culturii sătești. Este o personalitate cu o cuprindere foarte largă. După ce citești opera lui, rămâi cu țăranul și cu gândirea lui și cu felul lui de a vedea lumea. I-a plăcut foarte mult să lucreze pe teren, să aibă contact direct cu țăranii, să îi asculte”, a spus Costion Nicolescu.

A cincea sesiune de comunicări științifice, intitulată „Forme și manifestări de organizare administrativă a satului românesc”, a fost moderată de prof. dr. Nicu Gavriluță, decanul Facultății de Filosofie și Științe Social-Politice din cadrul Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

În referatul de deschidere al acestei sesiuni, „Iubirile mântuitoare ale țăranului român: moșia, neamul, lumina cunoștinței, cerul”, prof. dr. Gheorghiță Geană, cercetător la Institutul de Antropologie al Academiei Române, a arătat care sunt valorile fundamentale și definitorii ale satului autentic românesc: „Mi-am propus să scot în evidență o grilă de valori care definesc în chip esențial personalitatea țăranului român și, implicit, sufletul satului românesc. Moșia vine de la moș,

arătând cultul strămoșilor care este atât de specific satului. Neamul este perceput la români ca o familie supraextinsă. Cunoașterea țăranului, care se baza foarte mult pe experiența personală, a generat o înțelepciune foarte profundă”.

În al doilea referat, „Funcțiile laice ale Bisericii în satul românesc din Transilvania, la mijlocul secolului al XIX-lea”, dr. Simion Retegan, cercetător la Institutul de Istorie din Cluj Napoca al Academiei Române, a precizat faptul că, în spațiul intracarpatic, preotul de sat a avut și responsabilități administrative față de obște. „Dimensiunea profană a instituției bisericești de la sat era cu atât mai puternică, cu cât titularul ei, preotul, este ales de credincioșii pe care îi va păstori. Ca trăitor în mijlocul obștei, ca persoană oficială cu instrucție școlară, el este în cele mai diverse situații purtătorul de cuvânt al satului, autorul plângerilor scrise sau orale, căpetenia sa morală, un model socio-cultural”, a spus cercetătorul Simion Retegan.

În continuare, Temistocle Diaconu, primarul comunei Pădureni, județul Vaslui, a exemplificat modul în care satul poate îmbrățișa modernitatea, păstrându-și, în același timp, spiritul său autentic, tradițional.

În ultimul referat al acestei sesiuni de comunicări, „Simbolismul crucii în arta populară românească”, prof. dr. Doina Ișfănoni, cercetător etnolog, a arătat faptul că la sat crucea este prezentă în toate locurile fundamentale, fiind unul dintre reperele esențiale care ghidează viața țăranului: „Pentru români, crucea este scutul de care tot răul se lovește. Ea ajută omul să se împlinească, deschizându-i perspectiva nemuririi. Pe tot cuprinsul României, observăm cum și astăzi țăranii își pun cruci pe acoperișul porților, al caselor, pe fântâni, la răspântii. Crucea radiază în casă lumina credinței”.

În partea a doua a zilei a avut loc ultima sesiune de comunicări științifice, intitulată „Criza actuală a satului românesc și implicarea Bisericii Ortodoxe Române în atenuarea acesteia”.

*Satul românesc: vatră a plămădirii,
păstrării și promovării ființei naționale
și a credinței ortodoxe*

ziarullumina.ro